

Barcelona 24 d'agost de 1923

La pituella de la Torratxa

Any XLVI Número 2320 15 cèntims — Atrassats, 30

RECEPCIONADO DEL
PATRÓN DE BARCELONA

J. ARROL

EL PITU A L'ORDRE DEL DIA

—Apa, que el pitu els convé, que els curarà la por i tots els mals.

PIANOS ELECTRICS PER A BAR

GRAN MARCA ALEMANYA

FRATINOLA

PREUS I MODELS DIFERENTS

Marca Registrada

CASA WERNER

RAMBLA CATALUNYA, 72 (CANTONADA VALENCIA)

Telèfon 932 G.

ROTLLOS DES DE 5 Ptes.

Sovinteig de Novetats

Ocasions en aparells procedents de canvis per : les nostres marques :

Acaba de sortir el catàleg

ESPORTS - SANROMA

Demaneu-lo avui mateix S'envia gratis

A. SANROMA - Balmes, 62 - BARCELONA

(Si desitja s'enviï certificat, enviï 30 cèntims en segells)

Diògenes amb un llum cercava un home i no el trobà. L'hauria trobat amb la Làmpara

VULCAN 1/2 WATT

La trobarà a la Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

Gran Restaurant "VILA"

Passatge Crèdit, 5 i 7

BARCELONA

Llorens Llerins

Coberts-reclam a 2, 3'75, 4'50 i 5 pessetes

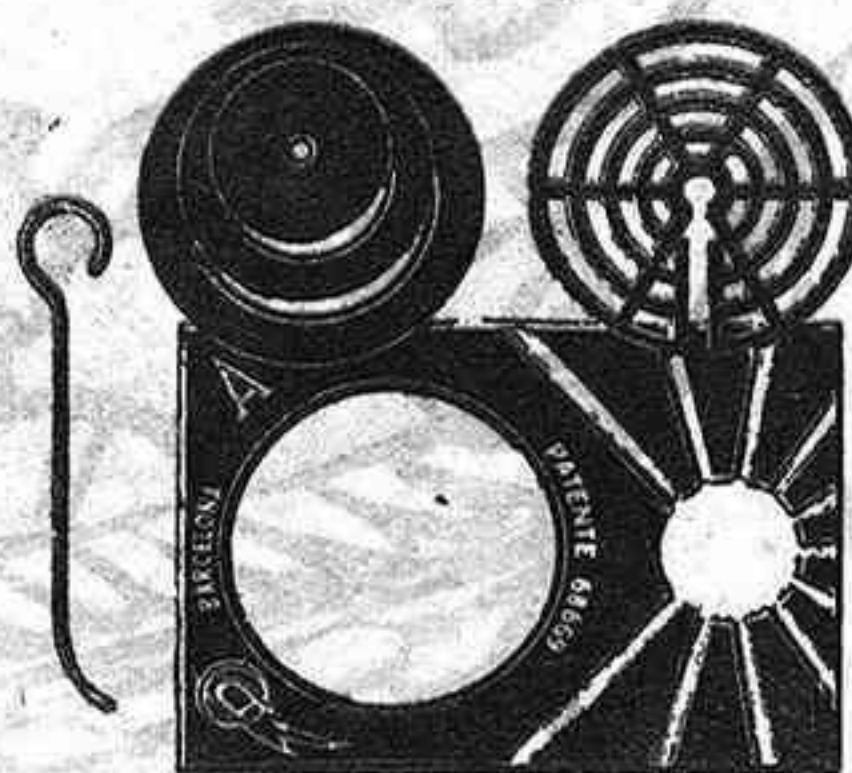
Abonaments de 30 coberts a 42 pessetes

» » 60 » a 80 »

Esplèndits salons per a banquets, casaments i bateigs

Es el restaurant més concorregut de Barcelona

PLANXA "CUBRE-HORNILLO D"

Llimpiesa :-: Comoditat :-: Economia :-: Rapidesa

L'invent més senzill i més pràctic conegut. S'adapta a qualsevol fogó de carbó i de llenya sense cap classe de treball. De venda en totes les principals tendes de ferreteria i bateria de cuina
Tamany 26 X 37 c/m. Ptes. 15

DIPÒSIT GENERAL: DE-NEGRI - Rambla de Catalunya, 43. — Contra envio de Ptes. 15 en Gir postal o segells de correu, es remet a totes les estacions de ferrocarrils d'Espanya franc d'embalatge

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

RONDA DE NIT

Les atraccions d'aquest estiu han estat tres, la calor, els «cachecos» i el sometent. Cada nit veig passar la ronda de nit del sometent, com la veuen tots els barcelonins. Són uns senyors més aviat grassos que prims, més aviat comeditos que fanfarrons. No semblen trets, certament, de la *Ronda de Nit* d'En Rembrandt. Semblen caçadors sense gossos, que esperen xerrant l'hora del tren matinal. Semblen caçadors de l'Alfons Daudet, caçadors de gorres, que fan la guàrdia esperant que vinguin «ells», els enemics misteriosos, i com que «ells» no arriben mai, els caçadors continuen passejant, sense donar gaire importància a la cacera, evocant, plàcidament, els records d'altres campanyes.

Jo no he tingut mai una mitja rialleta per a aqueixos homes de bona fe. Ells senten la propietat, i l'ordre, i l'autoritat, i el districte, i el barri, i el carrer, i la casa, i com que ho senten tot això el defensen. Si els seus enemics, els revolucionaris, agafessin la carabina i aixequessin el sometent de la Social, també ho serien de respectables. Lo que succeeix és que els sometents estan com els militars que encara no han entrat en foc, que el valor «se les supone», i mentre se'ls hi suposi el valor, aniran per les caricatures.

Per això no els haurien de treure més que en mo-

ments de perill, i si fos possible, solament a l'hivern. Ara, a l'estiu, passegen calmosament, fan beguda, reposen de tant en tant, s'asseuen en els bancs, o en les cadires del Passeig de Gràcia, i tornen a donar la «vuelta a la manzana». A l'hivern, rondarien sempre, no s'asseurién, no farien beguda, i pendrien, amb els abrics i els barrets de feltre, un aire misteriós i romàntic de guàrdia blanca que vetlla per la llei, fins de cosa del Nord, de guerra civil d'Irlanda, o de contrarevolució burgesa de Finlàndia. A l'estiu, el sometent queda massa Mediterrani... Sense ermilla i amb barret de palla, no escau fer de revolucionari, ni de feixista.

Tal volta la nostra indulgència pel sometent, vingui de creure que'l que fa la guàrdia en aquestes nits d'estiu és la democràcia del sometent, el segon equip com si diguessim. L'aristocràcia del sometent és a Viladrau i a Caldetes i a les torres de les platges i de les valls. Mentre aquests reposen al «casino», o a la porta de les seves viles, aquests fan la ronda, fins la matinada. Mentre els del meu carrer serveixen la carabina, els de l'estiu veig empunyen el vano.

Tinc por de que aviat, si els estius turbulents continuen, hi haurà al sometent una lluita de classes.

PARADOX

Sembla mentida com ens anem militaritzant!

Barcelona resulta totalment una ciutat en peu de guerra: de dia rondes de soldats amb el fusell a coll, per tot arreu; de nit, per tot arreu rondes de sometentistes amb l'escopeta a la mà.

Un turista anglès en veure tanta preparació militar em preguntava l'altre dia:

—I ostedes què hacer cuando haber revolución?

—Oh—li vareig respondre—els primers tres dies, deixem fer, i després, prenem paciència fins que tot està arreglat.

DEL CAMP

V

Una botiga de baster

Jo m'he fet amic d'un baster. Aquest baster es diu «Quel», que és un nom humil, senzill, de gos, —fa l'efecte, en recordar-se d'En «Quel» que tota aquesta pobra gent empeltada de rica de la «colonia» s'ha de dir noms com els següents: Abelard, Gerard, Octavi, Carles-Enric, Marcel, August...

Aquest baster té una botiga en un carrer del poble, en quals aceres s'asseuen cada tarda unes puntaires joves, boniques, que canten, riuen, i fins, de tant en tant, treballen. Jo baixo cada dematí, a mig dematí, an aquesta botiga de baster on En «Quel», assegut en un tamboret misnúscul davant d'una taula minúscula, pica un tros de cuir amb una gran ràbia, com si fos cuir de persona, renega una mica, torna a picar, torna a renegar...

Aquesta botiga d'En «Quel», que té tres graons a l'entrada i dos feixos de vares lligades com se lliguen els feixos d'espàrrecs, té, també, uns collars enormes i en oval, plens de picarols alegres, corretges, xurriaques, selles de montar, cinturons, i tota mena de guarniments per al bestiar, i fins algún per al personal.

LES ARTISTES I EL GOVERNADOR

—Ens ofegarem de calor, si ens fa anar tan tapades!

—Senyoretes, vaig prometre que acabaria els atemptats i com vostès atemptaven a la moral...

La botiga d'En «Quel», on se sent una forta olor de pells, de pega, de palla, és fosca, de color de cuir. Però al fons una porteta s'obre a un jardinet interior on el verd d'unes plantes, el blau de unes ombres i el groc del sol, pinten una nota de llum i de frescor que és una delícia.

En «Quel» és un home magre, de color de moixama, amb un cabell tan groc que sembla que al cap hi porti un casquet de pell de llimona, i uns ulls rodons de color de tabac. En «Quel» és el republicà del poble. A tots els pobles, de la mateixa manera que hi ha un beneit, hi ha un republicà. Esser republicà en un poble, és una cosa molt senzilla. Tot consisteix en no anar a missa, no saludar al rector quan s'el troba pel carrer, dir que de tot en té la culpa el clero, i renegar de tant en tant, com més de tant en tant millor.

En «Quel» és, doncs, el republicà del poble. Per això crida tant: perquè és republicà. Un republicà que parlés en veu baixa no faria res de bo. Els seus crits se senten d'un cap de poble a l'altre. Però la gent li tolera aquest escàndol, aquesta cridòria perpètua, aquest terratrèmol, perquè saben que és un home d'idees—és a dir: de crits—i qui sap la desgràcia que en podria venir si les idees se li quedaven dintrel! Perquè saben, ademés, que és un bon home. Tan bo que la dona ja li ha fugit cinc vegades. I cada vegada ha tornat amb una criatura. I cada vegada ell l'ha perdonat.

LLUÍS CAPDEVILA

El bon mallorquí

Mallorca és terra pròdiga d'homes d'anomenada. Hi ha En Maura, que és el «coco» civil; hi ha En Weyler, que és el «coco» militar; hi ha En March, que és el «coco» dels negocis hi ha Mossèn Ribber, que és el «coco» dels Jocs Florals; hi ha, finalment, l'Alomar, que és el «coco» dels filisteus de Palma i el nostre admirat Alomar de sempre.

Ara el mallorquí d'anomenada ho ha tornat a ésser En Weyler. Anà a Melilla, va veure d'una revolada les posicions, presencià l'atac dels moros, s'indignà i agafà el vapor. Tothom esperava declaracions, actituds, memòries, i En Weyler defraudant l'espectació, se'n va a Alacant i pren passatge per a Mallorca.

—Còm s'ho explica això?—hem preguntat a un mallorquí. I el mallorquí ens ha respost:

—Nosaltres, els mallorquins, ja ho sabíem que En Weyler no s'estaria gaire a Melilla. Tenia de fer la collita, com cada any. Quan tornà a Madrid i es parlà de presentar una memòria, nosaltres ja sabíem, també, que no s'hi estaria gaire a Madrid. Tenia de fer la collita. Mentre ha de collir, En Weyler, no és En Weyler. Desseguida que la collita estigui feta, tornarà a Madrid, tornarà a Melilla i no se'n mourà. Però mentre cullen, ell ha d'estar, amb el pantalon de fil i el gran barret de palla.

POTI-POTI

La brutícia de Barcelona

Barcelona és una ciutat bruta, no ens hem d'enganyar. L'engany no significa patriotisme. Però Madrid encara és més brut que Barcelona. Un regidor amic nostre, home exaltat i catalanista, ens deia l'altra nit, anant, en automòbil, a passar una estona a la Rabassada.

—...No ho cregui. No és un cas de vergonya aquesta brutícia, sinó un cas de dignitat. Barcelona, malgrat nosaltres, pertany encara a Espanya. Espanya és un país pobre i brut. Nosaltres, doncs, hem de conrear aquesta brutícia i no corretgir-la. Així quan algú se'ns queixi, li podrem fer de resposta: Senyor, vostè oblida que som a Espanya.

Ara, quan ens donguin l'indpendència, vinga netedat! Vinga higiene, urbanització i tot el que convingui! Així veuran que això ja no és Espanya, sinó l'estranger.

La veritat: a nosaltres ens ha deixat de pedra aquesta explicació.

Apendre a fer el tè

Aquesta noieta, petita i bonica com una joguina, que té un nom, Daisy, que es pronuncia amb la boca closa i apretada com per a donar un petó, acaba d'arribar d'un llarg viatge.

Té la seva cambra plena de vestits, de capells, de capsos, de capsetes, de baguls maculats per etiquetes blaves, verdes, color de rosa, de ferrocarrils exòtics, de

grans trasatlàntics. Té un ocellot verd que parla i és tan antipàtic com una persona.—Però aviat no el tindrà, perquè jo el tiraré pel balcó.—Té damunt una tauleta els seus juguets de tocador: el *polissoir*, la llima, els raspallets minúsculs, el mirall... I té un servei de tè.

—Què has après en el teu viatge?—he volgut saber jo.

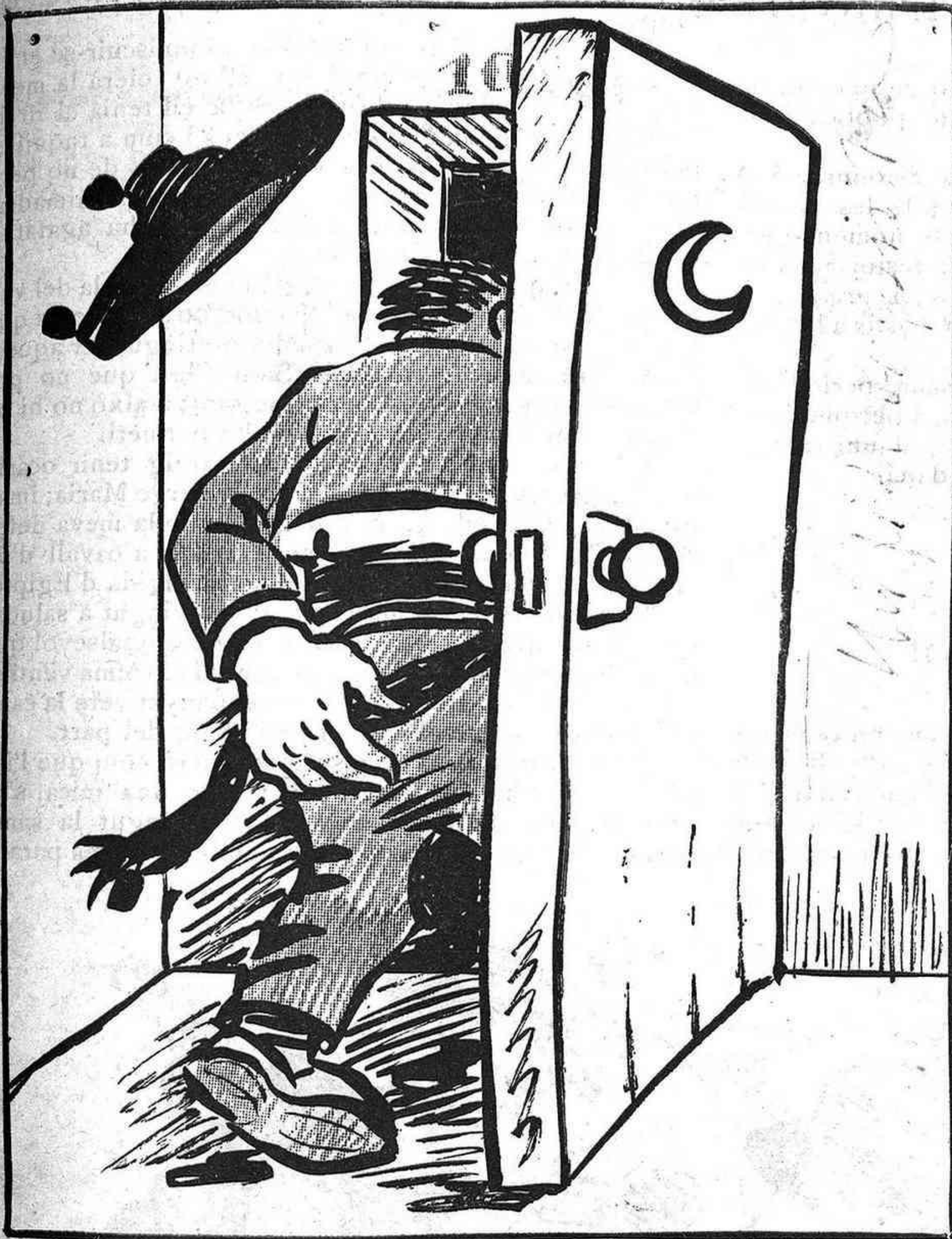
—He après a fer el tè—m'ha respost ella.

Jo he quedat encantat, ja que fer el tè és la cosa més discreta i gentil que es pot aprendre en un viatge. I sinó pregunte-ho a la nostra gent quines coses apren viatjant.

Al Marroc hi ha hagut altre cop el que era d'esperar. Ha sigut un nou desastre amb tots als agravants.

Ens reconforta, no obstant, llegir:

«La moral del ejército está muy levantada».

EL POBRE JOAN ESPANYOL

—Em sembla que ja hi tornem a ésser! Ja tireu!

Proselitisme

Ja està tot explicat de l'excursió del de «Acció Catalana» a les terres altes de Lleida. *La Publicitat*, amb una diligència periodística que ha astorat a totes les empreses, publica l'excursió amb tots els detalls, en el número del diumenge passat, set dies després d'acabada l'excursió.

Ara n'esperen els fruits. I els fruits, sembla que no han trigat a collir-se. «Tot això està arborat—ha escrit un—i l'Emili Riu, que abans se'n fumia, ara està que treu foc pels queixals. Fins a Ager hem doblat...»

—Quants nacionalistes hi havien a Ager?—hem preguntat.

—Un—ens respongueren.

Homenatjant a "El Diluvio"

El poble rendeix homenatge al diari que tan bé ha sapigut alçapremar l'opinió pública i les ires de l'opinió oficial.

Es el poble, el que rendeix tribut d'admiració al nostre confrare; és el gran i senzill acte de les multituds; és el més humil i més digne dels homenatges.

Un jorn, la ciutat de Londres, per a festejar l'aniversari del rotatiu més vell, demanà a les grans empreses periodístiques que aquell dia no surtís a la llum cap més diari que aquell.

Aquí no; aquí el poble és u, i el comerç periodístic és altre; i perquè el poble l'homenatja, i perquè l'homenatge és senzill, nosaltres ens és grat unir-nos al poble que tan bé sap fer justícia ciutadana.

Porter abans tot

Aquest Sant Pere va resultant-me un esgarria cries, un mal amic. Jo creia amb ell com aquell pagès que creu amb l'austeritat del taup i malparla de les lleugereses de la serpent sense pensar, el tanoca, que el taup serveix per a des-

truir les plantes i la serpent serveix per a destruir els taups.

El tal Sant Pere no té dret a immiscuir-se en la meva vida des del moment que ell no tolera la meva entrada a la colònia celestial. Si bé ell tenia el dret, com a porter, com a mestre de claus i com a taquiller del sarcòfeg de les ànimes ben trobades, de no permetre la meva estança entre les pureses esblaimades. no sé, ni puc arribar a concebre perquè ha agafat mania de marejar-me en vida.

Jo ja sé que la meva mort serà idèntica a la del vell Gaita, *mais je m'en moque!* Ço que no accepto és que matin la meva fe cristiana com ha pretingut fer aquest Sant Pere, aquest perfidiós Sant Pere que no pot estar-se d'ésser porter abans que sant; a això no hi ha dret i no hi ha dret santoral que ho permeti.

Imaginu-vos que l'any passat vareig tenir ocasió d'ésser presentat a Sant Josep i a la Verge Maria; imagineu-vos que ells quedaren agraïts de la meva deferença i prometeren venir-me a cercar a cavall d'un ruc un cop haguessin representat la fugida d'Egipte.

Doncs bé: ara resulta que m'han vingut a saludar en el banc que fa quatre d'un passeig qualsevol que és on faig parada i fonda, i en veure l'extrema ventilació de la meva dispesa m'han acompanyat vers la cambreta celestial que ells ocupaven abans del part.

S'ha fet una mica de piscolavis, però com que l'infant Jesús s'ha despertat per plorar una mica, s'ha presentat el gonflat Sant Pere i ha tingut la santa barra d'increpar als meus amics amb aquestes paraules:

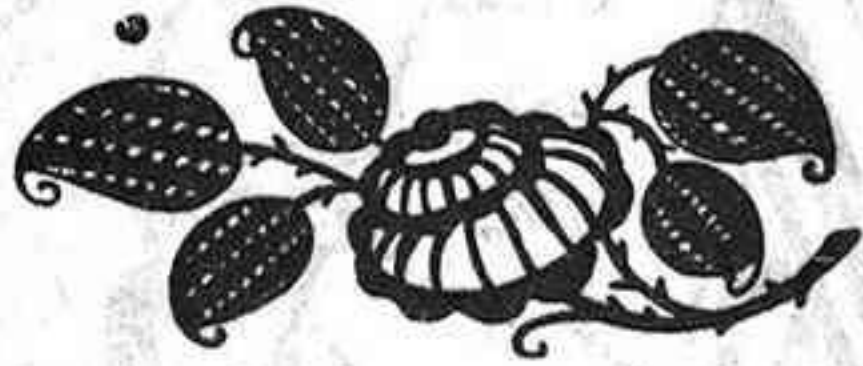
AL RESTAURANT

—Vol que, li toqui! «Hay que ver», senyoreta?
—Vui que toqui el dos, i em deixi tranquilla.

les, igual, igualment que'l porter més injust de la terra:

—Ja sabeu, Josep i Maria, que jo soc el porter celestial; i com que un porter és sempre porter abans que celestial, no tolero que'ls meus llogaters tinguin fills. Així ho diu el propietari i així us ho dic jo.

FERRAN D'EGARA

Nota de platja

Matí d'estiu... La platja crema i és tot el mar enlluernador...
L'onatge reb, acarontant-les, «goges» de fina morenor...

La sorra bull... Les carns iodades cremen de sol i temptació...
Riuen les boines virolades:
Oh, gentil nota de colò.

Matí daurat... Dringuen les rialles al plor d'uns nins que tenen pò...
—Per les casetes hi ha qui espia les nuditats en floració...

...Ara una «goja» d'un salt gràcil enfonsa al mar sa formosor, i en les escumes que l'acotxen posa un poc més de salabror...

V. RAFART MARÍ

EL MORO NO EXISTEIX

He vist la primera figa de moro de l'any. Al veure-la, com que no tenia gaire feina, m'he quedat meditant. Això de la meditació requereix temps, paciència i vagància, tres coses que afortunadament no té tothom. I dic afortunadament—i ho dic no sé si amb normes, però no vé d'aquí—perquè si les tinguéssim tothom perdrien tot el seu valor, apreciació i estima.

Davant d'aquesta primera figa de moro m'he posat a pensar. I en que ha de pensar un home que tingui *método* i lògica i tot el que s'ha de tenir, posat davant una figa de moro, sinó en els moros? Jo, doncs, que soc d'aquests del *método* i de la lògica, que en tinc per a donar i per a vendre, encara que no ho sembli, m'he posat a pensar en el moro.

Un servidor no hi ha estat a Africa, ni ganes. Hi fa massa calor. Potser aquest sigui el motiu de que jo no hi cregui en els moros. I no creure en els mo-

FIGURES D'ESTIU

L'emperador dels envelats, balls de carrer i tota altra mena de bullanga.

ros és lo mateix que no creure en la seva existència. Jo, senyors, ho declaro amb tota innocència i posant-me la mà al pit: no crec en l'existència del moro. Així com no crec en els habitants de la Lapònia, perquè sé que els han inventat els que escriuen novel·les d'aventures, tampoc crec en el moro.

A vegades en sento a dir mal a la gent i pestes als periodistes que *inflen* telegrames. Però jo, que conec el món, sé que això són calúmnies. L'espanyol és un home que ha de parlar mal d'algú. Doncs com no en pot parlar del rei—perquè les lleis li priven i perquè aquest que tenim és un bon noi,—ni de l'exèrcit, ni del clero, parla mal del moro.

Però jo no crec que n'hi hagin de moros. Crec que hi ha algú al que convé que n'hi hagin, però res més.

He vist an En Muley Haffid anar vestit de color de rosa, als toros. Però En Muley Haffid era tan sols un home ric que feia broma. Si tenia color de moro era perquè prenia banys de sol.

Jo no ho acabo d'entendre això dels moros, ni de perquè se'n parla tant. Però per mi no hi han tals moros—ni a la costa ni enlloc,—sinó una colla de comparses que té llogats *Nuevo Mundo* per a que es deixin retratar de tant en tant.

XARAU

TELO ENLAIRE

BOSQUE

Ja era d'esperar l'èxit que ha obtingut an aquest teatre de bona veritat un dels més frescos, la temporada d'òpera.

Malgrat de tractar-se d'una temporada popular, l'interpretació de *Atta* iou lluidíssima El tenor Miquel Artelli obtingué un triomf igual que la senyoreta Carme Guitart en la protagonista.

Diumenge a la nit es cantà *Rigoletto*

Va fer la seva presentació la sopran Georgina Castagnier. Sembla una nena, però és una gran artista, no dubtant poguer apreciar molt més les seves dots en altres representacions.

Dimecres degué cantar-se *La Bohème*.

Es així com se fan les coses.

NUEVO

Sembla que el dia vint-i-ú de setembre obrirà les portes aquest favoregut teatre amb una gran companyia d'operetes i revistes dirigida pel popular Pepe Viñas, i de la que formen part tícoles tan distingides com l'Amoar Romo, la Pilar Escuer, la Enriqueta Torres, la Racionero. L'empresa no bada: per ara sembla que s'han quedat amb aquella obra que les empreses es disputen a arrapa estira cabells: *Los Mosqueteros del Rey*. No se sap si aquesta serà l'obra de debut. Però se sap que En Vilumara ja té llest el decorat i que un gran dibuixant català està enlestint els figurins. I se sap que han pescat a l'Emili Vendrell, que ja és pescar!

ESPAÑOL

A l'«Español» també es preparen. La mostassa i el *pippermint* sembla que aniran a doxo. Però, no obstant, entre tanta verdor i picantor com ens prometen, hi haurà alguna obra *seria*, de les que es fan dir si senyor, de l'Amichatis, En Montero, En Capdevilà. Més val així.

ROMEA

I aquest any com el passat, també serà el «Romea», el que hauria d'ésser Teatre de Catalunya, una capelleta! També hauran de suspendre la funció per manca de públic, com moltes nits de l'any passat?

EN BORRAS A PALMA

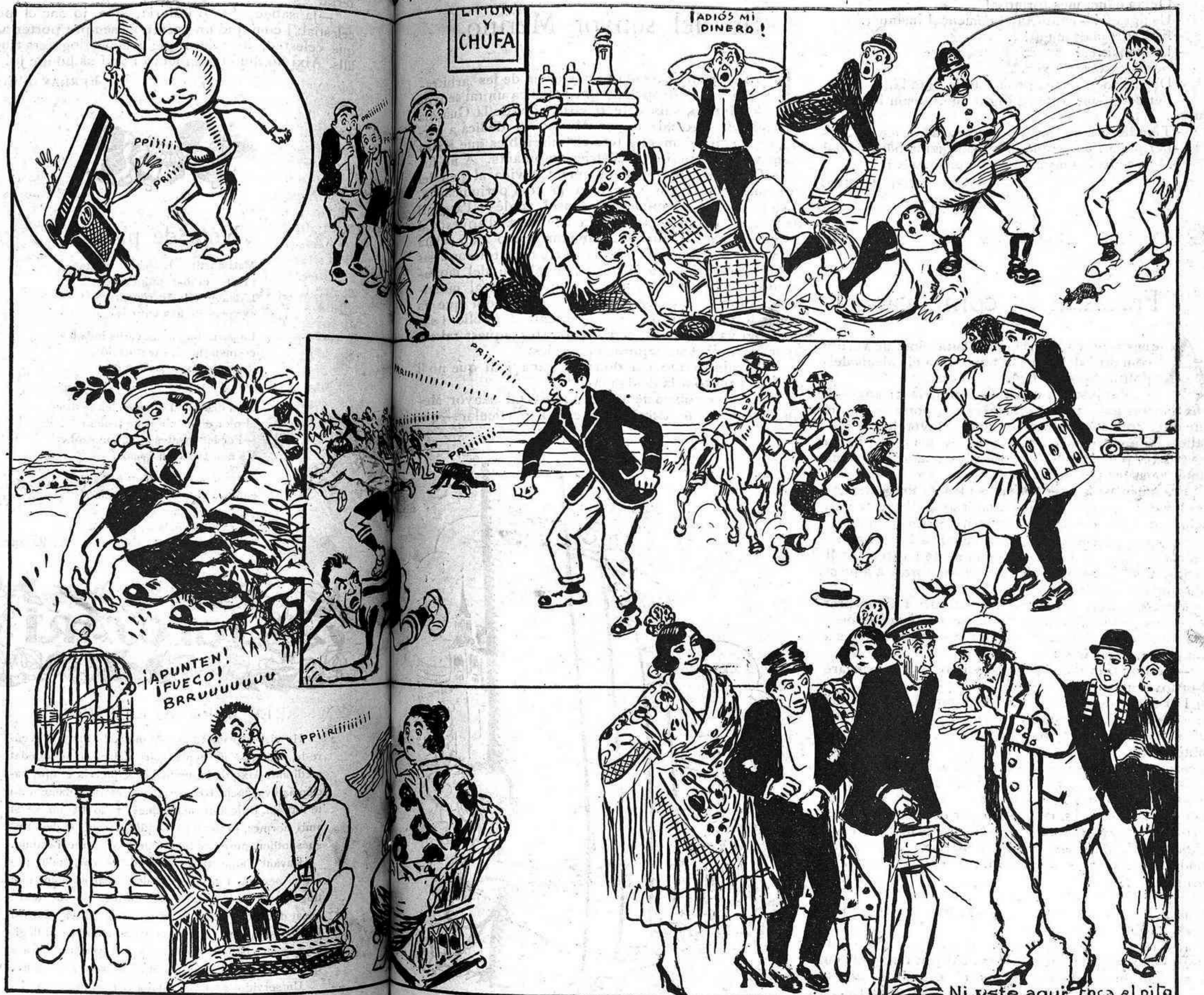
Abans de començar la seva temporada oficial al «Centro» de Madrid, l'Enric Borrás donarà una tanda de funcions a Palma.

Indiscreció

Una vegada fou convidat a una reunió aristocràtica un noble estranger, de pas a la ciutat, i, al entrar certa dama formosíssima i espate-rantment habillada al saló on estrobava, fou tan gran l'impressió que li causà, que no pogué estar-

RES GOVERNATIVES

El p... les seves conseqüències

Ni vsté aquí toca el pito ni vsté aquí toca na.

se de dir a un senyor de certa edat que tenia al costat seu en aquell precís moment:

- Quina dama més formosa!
- Us agrada?—contesta el començal insinuat.
- Extraordinariament!...
- La coneixeu?
- Soc foraster, senyor...
- Doncs, jo la conec prou i no m'agrada...
- Permeteu-me que us digui que no sou home de gust...
- Tinc les meves raons per no agradar-me...
- Perquè no us agrada, doncs, aqueixa bella dama?
- Molt senzill, senyor, perquè és la meva.

FIDEL GRIFOL

Fracassat en començar

Aquesta petita narració té tanta dosi de veritat com dosi de mentida tenen tots els ideals dels polítics que gastem.

Tot just era un infant—tindria 21 anys—i, com és molt natural en aquets casos, portava el nom que duen tots els que no en tenen. Havia fet de fregallets en una fonda i, en les hores sobreres, llegia novel·letes policíiques. Un jorn li va mancar la feina i molt aviat les pessetes a la butxaca.

Era aficionat a les pel·lícules i les de llarg metratges li varen suggerir quelcom molt gran dintre la seva intimitat; va entrar en una armeria i adquirí, mitjançant poques pessetes, dues pistoles passades de moda, dos carregadors, i demés es comprà una careta molt tètrica, útils indispensables per donar forma a aquest quelcom que ell havia suggerit.

Mentre pensava on faria de «metteur» i d'intèrpret de la seva pel·lícula va encertar-se a passar per desota un rètol que deia: «Es compren i es venen joies a bon preu», i va dir-se:

—Ja tinc lloc d'acció per al «film» que començaré el propinent dilluns.

I el dilluns amb una sang-freda genial, s'encaminà vers al pis de la compra i venda de les joies. En el pis sols s'hi trobaven dos dependents entrats en anys: de sobte apareix el nostre infant de 21 anys habillat amb la careta tètrica i una pistola a cada mà.

—Els diners!—exigeix, mentre dominat per l'impressió dispara un tret que fa blanc en un quadre; pensant que el tret ha estat disparat per la policia s'amaga dintre la ratera que, en aquest cas, és la cabina del telèfon. La policia no triga en aparèixer (1) essent conduït davant del comissari qui, en dir-li si no havia sospitat el resultat funest, va tenir per tota resposta:

—Jo creia de bona fe en les pel·lícules i com que en aquelles el resultat sempre és satisfactori, per això vareig decidir-me a fer-ho.

Realment que el cine no és retrat de la vida que passa, però tampoc aquesta narració pot tenir lloc en la nostra ciutat, doncs, llavors, el resultat d'aquesta aventura hauria tingut una fi com en les pel·lícules.

FELIU DEDEU

(1) Va de broma.

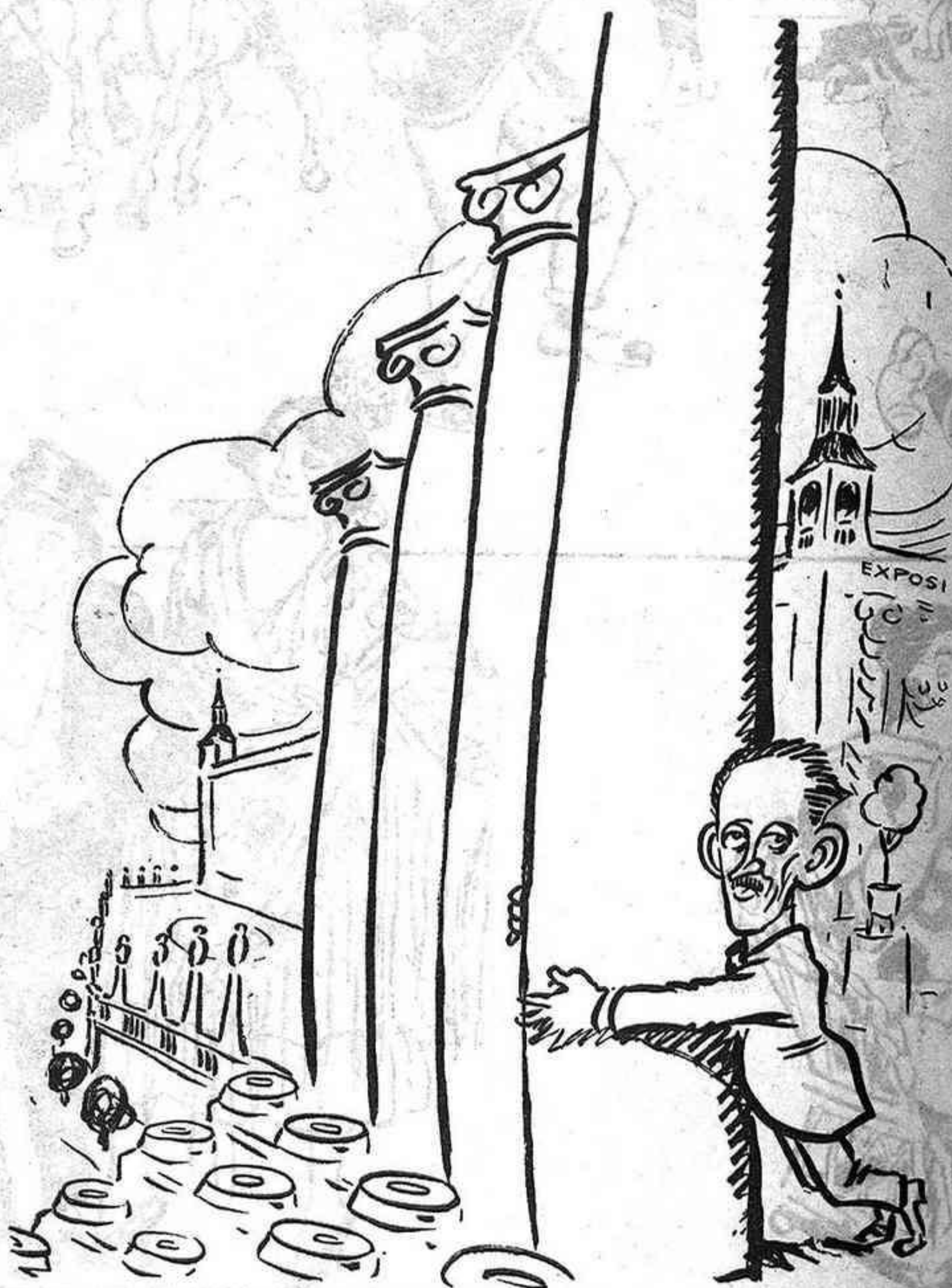
Encara dura

lo del senyor Merino

La setmana passada protestàvem de les arbitrietats i atropells a que's dedica un tal senyor Merino, subquefe o cosa així de la Guàrdia Urbana. Aquest tal senyor Merino es dedica a perseguir despietadament a tots els miserables que malament viuen de petites indústries ambulants. A un fotògraf que's guanya miserablement la vida al peu del monument de Colón, no sabent ja com perjudicar-lo, li va pendre la màquina. El cònsol anglès i l'argenti han hagut de protestar de la conducta d'aquest tal senyor Merino. L'altre dia, com un moro amb levita vermella, a empentes i a cops va treure a tots aquests pobres industrials que's col·loquen al peu del monument de Colón. Es veu que hi té qüerència al monument aquest tal senyor Merino. L'escàndol que va armar fou tan gros que va intervenir el públic. I sabeu com va respondre a les protestes aquest tal senyor Merino? Amb aquestes paraules:

—Jo faig lo que em dóna la gana i al que no li agradi el porto a la delegació.

Això no és obstacle a que aquest tal senyor Merino ens escrigui llacrimoses cartes particulars—que

EN MAYNÉS A L'EXPOSICIÓN

—Ja sóc a dintre, gràcies a Déu!

LA CONTRIBUCIÓ

—Però si ja van venir fa vuit dies!
 —Sí... però... comprèn?... com que ens han atracat a nosaltres,
 ja ens dispensarà que l'atruquem a vostè.

guardem—dient-nos que li volen mal, que el volen perjudicar, i que és tan bon home.

D'això en tenen la culpa vostès, senyor Ribé, senyor batlle, per no sapiguer, o no volguer sapiguer, amb qui tracten. No aquest tal senyor Merino.

ESPIGOLANT

En Juli Borrell, l'artista de les barbes magnífiques, acaba d'obrir a Santa Fe de Bogotà una exposició de *pintura espanyola* composta de una vintena de tipus de dona castiços, d'aquelles que donen l'opi.

Ja veureu com d'aquestes vint mosses d'En Borrell cap no tornarà a Barcelona.

* * *

Sembla cosa decidida l'enderrocament d'aquell padró d'ignominia aixecat a la memòria del gran actor Iscle Soler.

Ja fóra a terra fa temps, però el desig d'aprofitar el buste, que està bé, fa que encara no hi sigui.

No es troba manera d'inquibir-lo en un nou monument on pugui tenir la deguda visualitat.

Així estem de projectistes?

* * *

Per cartes i confidències
 Que fins a mi han arribat,
 Puc dir-los on estiuegen
 Nostres artistes preuats.

En Rusiñol és a Sitges,
 Descansant vora la mar;
 Aquell enfarfec d'Itàlia
 El té encara capficat.
 En Casas, és a Suïssa
 No gaire lluny del Montblanc,
 On ha pintat moltes cel·les
 D'un convent abandonat.
 En Marqués cap a Melilla,
 Car li toca retratar
 Abans no retorni a Espanya
 Al Comandant General.
 En Mir estiueja a Caldes
 I es dedica, ai carat!
 A fer dones tot el dia;
 Ja veureu com ha canviat!
 En Galwey, tip del paisatge
 Ara es comença a ensajar
 Pintant grandioses marines;
 En Masriera a Dinamarca
 Reposant del gran trasbals
 Que li ha portat la darrera
Temporada teatral.
 En Tamburini es dedica
 A les costums populars,
 I no es mou de les tavernes,
 I visita els envelats...
 En eix moment no recordo
 Altres artistes què fan,
 Prò així que logri saber-ho,
 No podré callar-m'ho pas.

* * *

Després del seu sojorn a l'Havana on feu una notable exposició i pintà diferents retrats, he perdut la pista d'En Lluís Graner, el notable pintor que es distingí per la traça amb la qual tractava els efectes de llum.

En Graner ja fa anys que vol anar al *grà* i preparar-se el jaç per la vellesa que ja l'empaita.

Dissortadament per ell, té més de cigala que de formiga; li agrada massa cantar, és a dir, fer art, que atresorar...

Recordem-nos de les *Visions Musicals* del Principal.

C. ARBÓ

El millor gest que podem fer als quatre dies de viure sense atracaments o assassinats, és aquest:]

?

El conte del cuento

Era durant la desguerra o el desastre d'Annual. Els moros ens havien deixat morats. Després de caminar tota una nit sota un cel esplèndidament nuvolat que'ns deixà encisats al no veure cap estrella ni la mitja lluna—que en aquelles terres representaven el nostre martiri,—vàrem arribar, jo i la meva qualitat de soldat fracassat, molt aprop de no sé on. Tenia tanta gana com els meus sabatots que ja havien perdut les soles pel camí.

Sortosament, a l'hora fosca en que els matalassos re-

EL FILL A LA GUERRA

—Ja veuràs, com ens el tornaran, al menys, capità!
—Vols dir que ens el tornaran?

ben l'ofensa de les posterioritats, vareig trobar-me davant d'una caseta voltada de raves tendres. Ja em teniu tustant a la porta que m'obrí una dona mora, però dona al fi.

—Entra fillet, entra! Què vols?

—El que no tinc per fer-me passar la carpanta.

—Menjar? Que't donaré si no tinc res?

—Si que m'heu ben aixafat la guitarra!

—Espera, bon cristià; miraré si els garrins han deixat res.

Així que acabava de sortir, el meu inseparable amic soldat obrí l'armari i amb estupefacció hi vegé un ànec plumat. Jo li vareig dir:

—Suposo que no penses pas robar-lo!

—Està clar que no...—i al mateix temps que deia això es ficà l'ànec dintre dels pantalons.

El més fort fou el que va passar-me a mi. Manejant per sota del llit vareig trobar un parell de sabates noves. Ficar-me-les i deixar-hi les velles tot fou hui encara que no deixava de reconèixer que cometia una mala acció.

En aquell moment arribà la bona dona mora, però dona al fi, portent una plata de patates grillades.

—Pren paciència, noi. Durant la guerra tot va escaç.

—Ja ho crec!—vareig contestar—Tot lo bo se'n va...

—I tot lo dolent es queda,—afegí ella.

Efectivament, la dona mora, però dona al fi, tenia tota la raó. I després d'endrapar un parell de patates vareig allunyar-me ben orgullós de la meva mala acció.

F. C.

A la fonda del Ferrocarril foren robats amb tots els comediants 27 passatgers. L'import del robatori fou suficient per a que els assaltants no es recordessin del calaix de l'amo de la fonda.

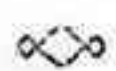
Però com que no hi ha bé que per mal no vingui el senyor governador ha igualat les diferències i ha multat al fondista amb mil cinc cèntims pessetes per diversitat de motius.

Aquest gest d'igualtat ens destarota. No hi ha mal que per mal no vingui.

S'han enterat de les planxes de la policia comeses contra algunes senyores? S'han enterat de que algunes senyores han sigut dutes a la delegació confonent-les amb dones d'aquestes dites de la vida? S'han enterat que no hi ha cap llei que autoritzi tal procedir, sempre que aquestes dones no atemptin a la moralitat pública?

S'hi ha d'anar un xic en compte, senyor governador, a ofendre a una senyora!

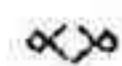

Ja no tenim a l'Armengol Giner de los Rios. Hem perdut un gran cor, un gran home i, en fi, una de les figures de més relleu i puresa del republicanisme.

Era un home d'ànima d'infant, però era fort de conviccions democràtiques, que tenien el tremp d'alzina.

Era bo com home, sant com idealista i benevolent com a catedràtic molt estimat per les joventuts estudioses.

Si el seu savi germà deixà un estela de bons records, d'alts records, no desmereixen en res els que deixa nostre amic, el nostre abuelo.

Això de l'envigat de ferro amb el qual es cobreix a la Rambla la foradada del Metropolità, no m'agrada gens. Trobo que no fa túnel. Un túnel té de tenir la volta de canó per a ésser airós, i no vigues com qualsevol soterrani casolà.

O, i si al menys amb això de l'envigat anessin més depressa les obres!

Però, cà!

Es veu que aquest tros de Metropolità el faran de metre en metre.

I encara gràcies.

A cà la Ciutat s'ha parlat, a instàncies del senyor Tusell, de la reconstrucció, repintat i sanejament de les barraques destinades a la venda de llibres vells.

Ho aprovem i més d'ençà que sabem que llibres sortits dels hospitals i llegits per tísics i altres dissortats de mals contagiosos, són exposats al públic exposats a rebre'n les conseqüències.

Amb la calor tot sembla que es descompongui. Fins la pesseta, la tan suspirada pesseta, perd valor. Aquest Marroc fins aniquila la transcendència monetària.

L'única cosa que s'anima amb la calor és el mal geni dels morroquins.

L'onze de setembre d'aquest any promet ésser celebrat amb tota magnificència.

Es d'esperar així, i així és més grat esperar coses que no es donen per grat i que ens prengueren per força.

No els han vist? Van de nit i a colles. No sabem si són caçadors nocturns o noctàmbuls caçant al vol.

Qui pogués ésser com ells! Qui pogués fer el valent... fer de papu... i fer junta a cada cantonada després de donar la volta per la manzana.

Problema civil:

Molts carrers interceptats per reformes X pels que'l Metropolità ha violat + tots els viuen en complet abandó, és a qualsevol carrer de qualsevol llogaret de la vall d'Aran.

Aquest resultat, dividit per la barra dels regidors que s'emparen darrera de les quatre barres del catalanisme, dona el següent resultat:

Barcelona, la tant bona
servirà com molt bé es diu,
per pujar dalt de la trona
al que matant-la viu.

EXPOSICIÓ INTERNACIONAL DEL MOBLE I DECORACIÓ D'INTERIORS

10
11

Acaba de sortir

i posar-se a la venda, escrupulosament corretgit i comentat per la Redacció de
EL ECO DE LAS ADUANAS, el llibre indispensable a tota casa de negocis

Los Aranceles de Aduanas

Aquests ARANZELS, per l'autoritat de la persona que'ls comenta fa que
sigui un llibre de consulta per a resoldre tots els dubtes que poden surgir
per a l'aplicació de les tarifes aranzelàries

Aquests ARANZELS contenen tot lo legislat darrerament

Preus del llibre:

En rústica, Ptes. 8'50 - Enquadernat, 10'50

J. Anselmo Clavé **FLORES DE ESTIO** :: POESIAS ::

Un tomo en tela: Ptas. 5

OBRES de C. GUMA

	Ptes.
Fruyta del temps. —Colecció de poesias, formant quatre tomets titolats: <i>Fruyta amarga, Fruyta verda, Fruyta agre-dolsa y Fruyta madura</i> : segona edició ilustrada. Cada tomet 0'60 de pesseta; tots junts	2'40
L'amor, lo matrimoni y'l divorci	0'60
Del bressol al cementiri	0'60
Buscant la felicitat	0'60
Petons y pessichs	0'60
Barcelona en camisa	0'60
Lo déu del sigle	0'60
Home o dona?	0'60
La dona nua (Moralment)	0'60
Tipos y topes (Colecció de retratos)	0'60
Guerra al cólera! Instruccions pera combàtrel	0'60
Cla y català. Llissons de gramàtica parda	0'60
Don Quijote de Valcarca	0'60
Ecce Homo! Monòlech en un acte y en vers	0'60
Mil y un pensaments. —Colecció de màximas y sentiments.—Un tomo de unas 100 pàgines (agotada)	
Lo Rosari de l'Aurora. —Album humorístich, ab caricaturas (agotada)	
Filomena. —Viatje de recreo al interior d'una dona	0'60
Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferrán	0'60
Sobre las donas. —Polémica entre C. Gumá y Fantástich	0'60
Gos y gat. —Juguet cómic en un acte y en vers (agotada)	
Vuyts y nous. —Ab lo «retrato» del autor	0'60
Un cap-mas. —Juguet cómic en un acte y en vers (agot.)	
20 minuts de broma. —Un tomet que conté dos monòlechs representables, titolats <i>Tres micos y Un cessant</i>	0'60
Lo pot de la confitura. —Colecció de poesias (agotada)	
La Exposició Universal. —Humorada agre-dolsa	0'60
Cura de cristiá. —Juguet cómic en un acte y en vers (ag.)	
Guia cómica de la Exposició Universal. —Un tomo de 100 pàgines, ab un plano y varis dibuixos (agot.)	
L'amor es cego. —Juguet cómic en un acte y en vers	
Cansóns de la flamarada. —Un tomo de 128 pàgs.	1'50
Una casa de dispesas. —Juguet cómic en un acte. (agot.)	

	Ptes.
La primera nit. — <i>Impresions de un nuvi</i>	0'60
Lo dia que'm vaig casar. — <i>Impresions d'una nuvia</i>	0'60
Ensenyansa superior. —Juguet cómic en un acte. (agot.)	
Drapets al sol. —Escándol humorístich, ilustrat	0'60
Quinze dies a la lluna. —Gatada en vers, ilustrada	0'60
Ni la teva ni la meva. —Comedia en 3 actes y en vers	2'40
Un viatge de nuvis. —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Quina dona vol vostè? —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Lo primer dia. —Juguet cómic lirich, en un acte	1'20
Art de festejar. —Catecisme amorós, en vers, ilustrat per M. Moliné	0'60
Guia del conquistador. —2. ^a part del <i>Art de festejar</i>	0'60
Colon o Carnestoltes? —Ensarronada cómica municipal; ilustració de M. Moliné	0'60
Abaix lo existent! —Disbarat cómic en un acte. (ag.)	
Lo Marqués de Carquinyoll. —Juguet cómic en un acte (ag.)	
Una aventura de amor. —Ilustrada per M. Moliné	0'60
Pelegrins a Roma. —Viatje bufo-trágic en vers, ilust.	0'60
Per què no's casan los homes? —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Per què no's casan las donas? —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Jesús Maria Joseph! —Juguet cómic en un acte (ag.)	
La salsa del amor.	0'60
Lo món per un forat. —Humorada en vers, ilust.	0'60
Com se pesca un marit? —Humorada en vers, ilustrada (ag.)	
De la Rambla a la Manigua. —Aventuras d'un reservista, ilustrada	0'60
Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba, ilustrada	0'60
Un casament a proba. —Humorada en vers, ilustrada	0'60
La senyora de tothem. —Humorada en vers	0'60
Lo llibre de les cent veritats. —Edició ilustrada	0'60
El peccat de Eva. —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Agencia de matrimonis. —Humorada en vers, ilust.	0'60
Entre faldillas y pantalons. —Humorada en vers, ilustrada	0'60
Sota la parra. —Colecció de cantars	0'60

Siguen los trabajos de impresión del popular e interesantísimo LIBRO

El Año en la Mano para 1924

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

—Me sembla que an aquest jaio que duc al damunt, li anirien millor les sopes i el bon vi.